

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๕๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน

สรุปข้อเท็จจริง

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๓/๒๕๕๖ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ โดยมีนายพรประทาน ไชยรัชต์ เป็นหัวหน้าพรรคครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งตั้งพรรคการเมืองตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๒. พรรคชาติประชาชนได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นวันครบกำหนด ๑๘๐ วัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนี้

๒.๑ เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๓ ข้อ ๔๔ และข้อ ๔๕ และเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติมตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และอยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับองค์ประชุมของการประชุมใหญ่ครั้งดังกล่าว

๒.๒ ส่งทะเบียนสมาชิกตามมาตรา ๒๕ จำนวน ๕,๖๖๕ ราย และอยู่ระหว่างการตรวจสอบความถูกต้องของใบสมัครสมาชิกพรรคชาติประชาชน

๒.๓ แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๕ สาขา ต่อมาพรรคชาติประชาชนมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗ ขอดอนเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชนจังหวัดน่าน และขอดอนตัวนางอารีย์ ปรัญญาเมธิกุล กรรมการสาขาพรรคจังหวัดเพชรบูรณ์ ออกจากการเป็นกรรมการสาขาพรรค

๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนซึ่งปรากฏข้อเท็จจริง ดังนี้

๓.๑ สาขาลำดับที่ ๑ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดระยองรายงานว่าได้สอบปากคำ ประธานสาขาพรรค เลขานุการสาขาพรรค รองเลขานุการสาขาพรรค หรือผู้แทนสาขาพรรค ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๑ มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๕๗ คน และได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริง และสอบปากคำนางสาวขวัญฤทัย สุภานันท์ ให้ถ้อยคำได้ว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๑ แต่ได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมที่บ้านนายชาราวรรณะ ไชยรัชต์ แต่จำวันที่ไม่ได้และเข้าใจว่าที่ลงชื่อไปนั้นเพื่อแจ้งเหตุผลที่ไม่เข้าร่วมประชุม

๓.๒ สาขาลำดับที่ ๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดระนองรายงานว่าได้สอบปากคำ ผู้มีชื่อเข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน จำนวน ๕ คนให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน และได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๒ ได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเองจริงแต่มีการประชุม ณ บ้านเลขที่ ๕๘/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางพระเหนือ อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง ไม่ใช่บ้านเลขที่ ๑๕๕ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางหิน อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองตามที่ปรากฏในรายงานการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๒

๓.๓ สาขาลำดับที่ ๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ รายงานว่า ได้สอบปากคำ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ซึ่งให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน และได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๔ มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๘๐ คน ได้ลงลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมด้วยตนเองจริง โดยตนเองได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค

๓.๔ สาขาลำดับที่ ๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดยโสธร รายงานให้ทราบ ดังนี้

สอบปากคำ ประธานสาขาพรรค รองประธานสาขาพรรค เลขานุการสาขาพรรค และผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จำนวน ๑ คน คือ นายบุญมี พิณฑุมมา ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนและเข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ แต่มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ คน ไม่ใช่ ๕๗ คน ตามรายงานการประชุม ส่วนรายชื่ออีก ๓๐ กว่าคน นายคำพันธ์ ทวีกัน (ประธานสาขาพรรค) ได้ไปเอารายชื่อประชาชนตามหมู่บ้านต่างๆ ในอำเภอมหาชนะชัย ก่อนหน้าที่จะมีการประชุมและส่งรายชื่อดังกล่าวไปให้ทางพรรคชาติประชาชน

นางพิมล บุตรคาเพ็ง นายสัมฤทธิ์ ประกอบสุข และนายบุญรอด ถนอมบุญ ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน และไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ภายหลังชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคไม่ใช่ลายมือของตนเอง นายทวี น้อยใส ให้ถ้อยคำว่าจะไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๐ คน โดยคิดว่าเป็นการประชุมเรื่องหม้อดิน นายเสริม บุตรคาเพ็ง ให้ถ้อยคำว่าจะไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ คน และมอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน ให้เจ้าหน้าที่ของพรรค จำนวน ๑ ชุด นางเรียน เพ็ชแสง นายสุค ทวีจิตร นางเขียน คัชรินทร์ และนางลำไย สายสวาท ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนและไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ส่วนลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเป็นของตนเองจริงโดยที่นายคำพันธ์ ทวีกัน (ประธานสาขาพรรค) นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน นายณรงค์ คงสมบัติ ให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ส่วนลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเป็นของตนเองจริงโดยที่นายคำพันธ์ ทวีกัน (ประธานสาขาพรรค) นำมาลงลายมือชื่อที่บ้าน

๔. นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗ ให้หัวหน้าพรรคชาติประชาชนชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน

๕. วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ พรรคชาติประชาชนแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธร ได้สอบถามไปทางนายคำพันธ์ ทวีกัน (ประธานสาขาพรรค) แล้ว ปรากฏว่ารายชื่อทั้งหมดเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคเนื่องจากว่าอยู่ต่างอำเภอไม่สะดวกในการเดินทางและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ซึ่งแต่ละคนก็ได้มอบหมายให้นายคำพันธ์ ๗ ไปดำเนินการเองทั้งสิ้น และได้ลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มแล้วทุกคนซึ่งกรณีดังกล่าวถือเป็นการดำเนินการถูกต้องตามข้อบังคับพรรคแล้ว

๖. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคชาติประชาชนอยู่ในระหว่างการดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การพิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ต้องรอบคอบละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งจะมีเหตุให้ยุบเลิกพรรคการเมือง

ได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองมอบหมายให้พนักงานสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติไปตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวเพิ่มเติมก่อนที่จะนำเสนอ นายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อพิจารณาต่อไป

๗. พนักงานการเลือกตั้งที่ได้รับมอบให้ไปสอบข้อเท็จจริงได้เดินทางไปตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ที่จังหวัดยโสธร ปรากฏรายละเอียดดังนี้

- สอบปากคำ นายคำพันธ์ ทวีกัน ประธานสาขาพรรคเพิ่มเติม ให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๐ คน ส่วนบุคคลอื่นได้นำรายชื่อตามหมู่บ้านต่าง ๆ ก่อนที่จะมีการประชุมแล้วส่งให้ทางพรรคชาติประชาชน ส่วน นายพง พวงมาลัย นายลิจิต สืบสุโท นายเสาร์ พุดเพราะ นางบุญจันทร์ รัตนวงศ์ นายนิคม แก้วมาศ นายอรุณ ศรีแก้วกุล และนายหนู บุญช่วย ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นลายมือของตนเองจริงแต่ได้ลงไว้ก่อนที่จะมีการประชุม โดยนายคำพันธ์ ทวีกัน ประธานสาขาพรรค เป็นผู้นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้านนายสมบูรณ์ ปานกลาง และนายสมยศ แสงรุ่ง ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชนไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ และลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคก็ไม่ใช่ลายมือชื่อของตนเอง นางมะลิ ทวีกัน ให้ถ้อยคำว่าจะไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคชาติประชาชน แต่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ แต่ลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคไม่ใช่ลายมือชื่อของตนเอง

๘. ข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕ กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้อนุมัติให้ท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดตั้งสาขาพรรคได้ ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของสาขาพรรคนั้น ตามข้อ ๔๔ (๒) เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายในสามสิบวันและเมื่อสาขาพรรคได้ประชุมสมาชิกเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคแล้ว ให้แจ้งให้สำนักงานใหญ่พรรคทราบภายในสามสิบวัน เพื่อให้หัวหน้าพรรคแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวันเพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไป และการประชุมสาขาพรรคดังกล่าวต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคนขึ้นไป

ข้อเท็จจริง การจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งประจำจังหวัดยโสธร และพนักงานสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ปรากฏว่า ผู้มีรายชื่อเข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๓ คน ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ส่วนลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นลายมือชื่อของตนจริง แต่ได้ลงไว้ก่อนที่จะมีการประชุมโดยนายคำพันธ์ ทวีกัน (ประธานสาขาพรรค) นำมาให้ลงลายมือชื่อที่บ้าน ผู้มีรายชื่อเข้าร่วมประชุม จำนวน ๕ คน ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๗ ส่วนลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมก็ไม่ใช่ลายมือชื่อของตน ประกอบกับนายคำพันธ์ ทวีกัน ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานสาขาพรรค ให้ถ้อยคำว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑๕ คน ไม่ใช่ ๕๗ คน ตามรายงานการประชุม ส่วนรายชื่ออีก ๓๐ กว่าคน ตนเองได้ไปนำรายชื่อประชาชนตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในอำเภอมหาชนะชัย ก่อนหน้าที่จะมีการประชุมและส่งรายชื่อดังกล่าวไปให้ทางพรรคชาติประชาชน การจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕

๕. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้นำเรื่องการดำเนินกิจการของพรรคชาติประชาชน เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ โดยมติที่ประชุมมีความเห็นว่า การจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคเห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ซึ่งทำให้ภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่จัดตั้งพรรคชาติประชาชนมีสาขาไม่ครบภาคละหนึ่งสาขาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ เห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้สั่งยุบพรรคชาติประชาชน และดำเนินคดีแก่หัวหน้าพรรคชาติประชาชน ฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน

๑๐. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว มีมติ ดังนี้

๑๐.๑ ไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ ทำให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคชาติประชาชนไม่มีสาขาพรรคการเมืองภาคละหนึ่งสาขา

๑๐.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริงนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนพรรคชาติประชาชน เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจดทะเบียนจัดตั้ง ภายในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งภายในกำหนดเวลาดังกล่าวพรรคชาติประชาชนยังไม่มีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เมื่อพรรคชาติประชาชนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคชาติประชาชน ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติประชาชน

๑๒. ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ มีคำสั่งให้รับคำร้อง ของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ต่อจากนั้นได้มีคำสั่งให้แจ้ง นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และส่งสำเนาคำร้องพร้อมปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญตามข้อกำหนด ศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๕ วรรคสอง ให้พรรคชาติประชาชน ในฐานะผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือแจ้ง หรือนับแต่วันประกาศ แล้วแต่กรณี

การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

๑. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคชาติประชาชนพร้อมปิดประกาศ ศาลรัฐธรรมนูญไว้ ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗

๒. วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๗ เป็นวันครบกำหนด ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ปิดประกาศ ศาลรัฐธรรมนูญไว้ พรรคชาติประชาชนไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

๓. ต่อมา พรรคชาติประชาชน ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ ซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ ว่า พรรคชาติประชาชนได้ดำเนินการตามข้อบังคับแล้ว โดยพรรคชาติประชาชนได้มีมติให้แก้ไขข้อบังคับตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จากเดิมกำหนดให้มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคนขึ้นไป แก้ไขเป็นให้มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมยี่สิบห้าคนขึ้นไป และได้แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งพรรคชาติประชาชนได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนลำดับที่ ๕ และชะลอการพิจารณาเพื่อตอบรับหรือไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีอยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิใช่เหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

ประเด็นการวินิจฉัย

พรรคชาติประชาชน ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ได้หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๔๕ บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคได้อนุมัติให้ท้องที่ใดหรือเขตเลือกตั้งใดตั้งสาขาพรรคได้ให้มีหนังสือแจ้งต่อตัวแทนของสาขาพรรคนั้น ตามข้อ ๔๔ (๒) เพื่อดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคเป็นครั้งแรกภายในสามสิบวัน และเมื่อสาขาพรรคได้ประชุมสมาชิกสาขาเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคแล้ว ให้แจ้งสำนักงานใหญ่พรรคทราบภายในสามสิบวันเพื่อให้หัวหน้าพรรคแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในสิบห้าวัน เพื่อดำเนินการตามกฎหมายต่อไปและการประชุมสาขาพรรคดังกล่าวต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคนขึ้นไป” เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธรแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่า การจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชนดังกล่าว มีสมาชิกเข้าร่วมไม่ถึงห้าสิบคน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธร ทำให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประชาชน พรรคชาติประชาชนมีสาขาพรรคการเมืองไม่ครบภาคละหนึ่งสาขา เป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเห็นควรสั่งยุบพรรคชาติประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากพรรคชาติประชาชนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ยุบพรรคชาติประชาชน

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ